

mes de Sapeira, Espluga de Serra i Castissent. Primers resultats d'una recerca d'urgència basada en fonts orals (2017-2022)».

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Congrés internacional «Il multilinguismo della Corona d'Aragona. Il regno di Napoli poliglota e multiculturale: documenti e monumenti» (Nàpols, 30 i 31 de maig de 2022). — La ciutat de Nàpols ha tornat a reivindicar els lligams històrics i culturals que la uneixen al territori catalanoparlant. Així, durant els dies 30 i 31 de maig de 2022, la ex Sala Catalogo della Facoltà di Lettere e Filosofia de la Università degli Studi di Napoli «Federico II» va acollir el congrés internacional «Il multilinguismo della Corona d'Aragona. Il regno di Napoli poliglota e multiculturale: documenti e monumenti», que ha sigut organitzat per les universitats napolitanes Federico II i Suor Orsola Benincasa, juntament amb la Universitat d'Alacant. La trobada ha comptat amb la participació d'una vintena llarga d'investigadors i estudiosos italians i catalans procedents de més de mitja dotzena d'institucions acadèmiques, i ha estat concebuda com un homenatge a Olimpia Vozzo per la seua trajectòria d'estudi de la presència de la literatura catalana i castellana a Nàpols al segle xv. En el simposi també han col·laborat, entre d'altres, l'Institut Ramon Llull, l'Associazione Italiana di Studi Catalani, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i el projecte d'investigació AICO 2021/099.

D'aquesta manera, el simposi s'inicià a primera hora del 30 de maig amb un acte inaugural que fou presidit per Andrea Mazzucchi, director del Dipartimento di Studi Umanistici de la universitat amfitriona, per Luca Bellizzi, delegat del govern de la Generalitat Catalana en Itàlia, i per Ariadna Puiggené, directora de l'àrea de llengua i universitats de l'Institut Ramon Llull. Posteriorment, encetà les sessions acadèmiques el professor Vicent Josep Escartí, de la Universitat de València, qui dissertà sobre els fragments biogràfics femenins que inclou el *Dietari del capellà d'Alfons el Magnànim*. Acte seguit, Anton Espadaler, de la Universitat de Barcelona, centrà la seua intervenció en la resistència al petrarquisme en la lírica de la Corona d'Aragó; mentre que Giuseppe Germano i Jessica Ottobre, tots dos de la Università Federico II, s'ocuparen de qüestions relatives al pluralisme cultural napolità en el període de dominació aragonesa.

Durant la segona part del matí vàrem poder escoltar les intervencions del napolità Aniello Fratta, sobre el poema «Desert d'amics», de Jordi de Sant Jordi; de Josep Lluís Martos, de la Universitat d'Alacant, sobre l'intercanvi poètic entre Joan Roís de Corella i Carles de Viana; i d'Emanuela Forgetta, de la Università di Napoli L'Orientale, i Raffaele Pinto, de la Universitat de Barcelona, que s'ocuparen de qüestions relatives a Martorell i Boccaccio. També estava prevista la participació de Giuseppe Grilli, de la Università Roma Tre, que finalment no pogué fer-s'hi present.

Les sessions de la vesprada comptaren amb la participació de Nicola de Blasi, de la Federico II, que parlà sobre el plurilingüisme napolità del quatre-cents i cinc-cents; d'Antoni Ferrando, de la Universitat de València, sobre periodització i etiquetatge en la història de la llengua catalana; i de Josep Martines, de la Universitat d'Alacant, que intervingué *online* a propòsit de les petges italianes en el *Curial e Güelfa*. La jornada finalitzà amb una combinació artística que mai no falla: música i poesia, gràcies al concert-recital que, amb el títol de «Cloc! i altres sons...», protagonitzaren el professor i poeta August Bover i la violoncellista i soprano Eulàlia Ara.

L'endemà, dia 31, les sessions es reprenghen amb un homenatge sorpresa, la destinatària del qual fou la professora Anna Maria Compagna, de la Federico II. L'acte consistí en unes inter-

vencions no programades, en les quals Vicent Josep Escartí, Valentina Ripa i Núria Puigdevall anunciaren que els números de juny de les publicacions electròniques *Scripta. Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna i eHumanista/IVITRA* contenen dos monogràfics dedicats a la professora Compagna amb motiu de la seua jubilació; i que ha sigut —juntament amb Núria Puigdevall, Vicent Martines i Emanuela Forgetta— una de les ànimes del *convegno* que ens ocupa. S'agraïa així la llarga trajectòria de la professora napolitana —flamant membre corresponent de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans— consagrada a l'estudi de la llengua i de la literatura catalanes medievals, especialment del Nàpols d'Alfons el Magnànim i el seu successor, Ferrante. Després de les paraules dels intervinents, el professor Escartí li feu lliurament d'una còpia en paper del número corresponent de *Scripta*, «que és un exemplar únic i especial», imprès *ad hoc*, tal com remarcà el director.

Acte seguit, es projectaren les intervencions de tres professors de la Universitat d'Alacant que no pogueren acudir: la de Vicent Martines, sobre el Regne de Nàpols i la Corona d'Aragó poliglotes, i les de Caterina Martínez i Sandra Montserrat, totes dues sobre aspectes lingüístics i gramaticals referents al *Curial e Güelfa*, la novel·la catalana que, segons les recerques d'Abel Soler, fou redactada a Nàpols per Enyego d'Àvalos entre 1443 i 1448, aproximadament. En darrer terme, Jacob Mompó, de la Universitat Catòlica de València, dissertà sobre la conquesta de Nàpols segons la *Crònica Universal del 1427*, una obra que, per cert, acabava de veure la llum a Publicacions de la Universitat de València i que, com una primícia editorial, també fou presentada al públic.

Després de la pausa, Giovanna Calabrò i Emanuela Forgetta realitzaren una bella lectura de versos procedents del cançoner de Lope de Estúñiga, confegit a Nàpols cap a 1460. La lectura serví de preàmbul de les intervencions de Maria D'Agostino, de la Universitat Suor Orsola Benincasa, sobre la “divina” *serrana* di Guevara; d'Ivan Parisi, de l'Institut Internacional d'Estudis Borgians, i Alessandro Carlomusto, de La Sapienza, sobre els orígens catalans de Bernet Garret; i d'Eulàlia Miralles, de la Universitat de València, sobre Alexandre Ros i l'obra *Catalogna disingannata* (1647).

L'última sessió s'inicià amb les ponències de Rafael Roca, de la Universitat de València, sobre l'atracció per Nàpols que, a finals del vuit-cents i principis del nou-cents, experimentaren diversos escriptors valencians; i de Mireia Ferrando, de l'IES Isabel de Villena, sobre l'aposta de Joan Fuster —de qui el 2022 celebrem el centenari del naixement— per la novel·la *Tirant lo Blanch*, de Joanot Martorell, que sojornà alguns anys a Nàpols, abans de la seua tornada a València. El congrés finalitzà amb una taula redona sobre sociolingüística històrica que coordinà Valentina Ripa i protagonitzaren els napolitans Anna Maria Compagna i Pietro Maturi, juntament amb el català Francesc Feliu. Margherita Di Salvo i Pep Nadal, que també tenien prevista la seua participació, no pogueren fer-s'hi presents.

Finalment, les professores Olimpia Vozzo i Anna Maria Compagna, les dues protagonistes d'una trobada acadèmica certament intensa, agrairen als assistents l'homenatge rebut.

Rafael ROCA
Universitat de València
Institut d'Estudis Catalans

Congrés Espais de frontera a la península Ibèrica (Universitat de Barcelona, del 8 al 10 de juny de 2022). — A les darreries de la primavera de 2022 la insigne Aula Capella de la Facultat de Filologia i Comunicació de la Universitat de Barcelona acollí, de bell nou, la «gran família dels romanistes». La trobada responia a la celebració del congrés *Espais de frontera a la península Ibèrica*, continuació natural del col·loqui internacional *Mons romànics de frontera*, que s'havia celebrat el